

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет природокористування
Факультет землевпорядкування та туризму
Кафедра туризму

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Перший проректор

доцент Ірина ФЕДІВ

(підпис)

“01” 09 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
**СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ СТАЛИМ РОЗВИТКОМ
ТУРИЗМУ**

Рівень вищої освіти Другий (магістерський) рівень

Ступінь вищої освіти Магістр

Галузь знань 24 Сфера обслуговування

Спеціальність 242 Туризм і рекреація

Львів 2023

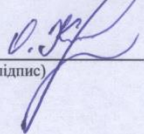
Робоча програма дисципліни "Стратегічне управління сталим розвитком туризму" для підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю 242 Туризм і рекреація ступінь вищої освіти Магістр.

Розробник: к.е.н., в. о. доцента Дидів І. Б.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри туризму

Протокол № 1 від 29 серпня 2023 року

Завідувач кафедри туризму

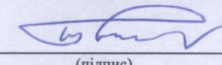

(підпис)

к.е.н., доцент Крупа О.М.
(прізвище та ініціали)

Робочу програму схвалено на засіданні методичної комісії факультету землевпорядкування та туризму

Протокол № 1 від 31 серпня 2023 року

Голова методичної комісії факультету землевпорядкування та туризму

(підпис)

к.е.н., доцент Павло КОЛОДІЙ
(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти **Другий (магістерський) рівень**

Ступінь вищої освіти **Магістр**

Галузь знань **24 Сфера обслуговування**

Спеціальність **242 Туризм і рекреація**

Характеристика навчальної дисципліни: *вибіркова*

Кількість кредитів – 4

Загальна кількість годин – 120

Індивідуальне науково-дослідне завдання _____
(назва)

Вид контролю – залік.

Тижневих аудиторних годин для денної форми навчання – 4 (2 л, 2 пр.)

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до загальної кількості годин становить (%):

для денної форми навчання – 53,3%

для заочної форми навчання – 16,7%

2. Програма навчальної дисципліни

ТЕМА 1. ТЕОРЕТИЧНІ ПОЛОЖЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ ТА ЙОГО ЦІЛІ

1. Сталий розвиток туристичної галузі, загальні поняття.
2. Історія та основні нормативні документи сталого розвитку.
3. Сутність та чинники сталого розвитку туризму в регіоні.
4. Застосування сталого розвитку в основних секторах туристичної індустрії.

ТЕМА 2. КОНЦЕПЦІЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ У СУЧАСНИХ УМОВАХ

1. Формування концепції сталого розвитку.
2. Сучасні концепції сталого розвитку туризму.
3. Принципи сталого розвитку. Реалізація принципів сталого розвитку в туризмі.
4. Класифікація умов і чинників розвитку сталого туризму.

ТЕМА 3. ЛОГІСТИЧНІ ОСНОВИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ

1. Принципова логістична модель сталого розвитку туризму в регіоні.
2. Логістичний потенціал туристичних ресурсів регіону.
3. Підготовка інформації для державних органів управління туризмом.
4. Логістичний потенціал матеріально-технічної бази туризму в регіоні або країні.
5. Логістичний потенціал вхідного туристичного потоку в регіон або країну.

ТЕМА 4. СУТНІСТЬ ТА ЧИННИКИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В РЕГІОНІ

1. Концепція сталого розвитку туризму в регіоні та її стратегічна мета.
2. Принципи формування концепції сталого розвитку.
3. Стратегія сталого розвитку туризму в регіоні.
4. Механізм забезпечення розвитку туризму. Шляхи досягнення мети.

ТЕМА 5. СТАЛИЙ РОЗВИТОК В КОНТЕКСТІ РЕКРЕАЦІЙНО- ТУРИСТИЧНОГО ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

1. Характеристика умов розвитку туризму, рекреаційно- туристичних ресурсів та туристичної інфраструктури регіону.
2. Зарубіжний досвід ведення рекреаційно- туристичного господарства.
3. Основні чинники, що забезпечуватимуть ефективність туристичного природокористування.
4. Характер впливу різних видів туризму на навколишнє середовище.
5. Цілі рекреаційно-туристичної діяльності та екології для досягнення сталого розвитку туризму.

ТЕМА 6. РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПОЛІТИКИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

1. Роль туристичної політики у сталому розвитку туризму
2. Впровадження ідей сталого розвитку туризму.
3. Перспективи реалізації політики сталого розвитку туризму
4. Наслідки світової пандемії COVID-19 та війна з РФ для туристичної галузі України.

ТЕМА 7. СТРАТЕГІЇ УПРАВЛІННЯ СУБ'ЄКТАМИ ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ ЗА ФОРМАТАМИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

1. Впровадження туристичної політики сталого розвитку туризму в Україні.
2. Методичний інструментарій формування стратегій розвитку суб'єктів туристичного бізнесу.
3. Стратегічні напрями та основні засади розроблення цільових програм розвитку в туризмі.
4. Формування трансформаційного потенціалу розвитку суб'єктів туристичного бізнесу в туристських дестинаціях.
5. Показники, що використовуються в стратегії збалансованого розвитку туризму.

ТЕМА 8. НАУКОВО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ СУБ'ЄКТАМИ ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ НА ЗАСАДАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

1. Методологічні основи управління суб'єктами туристичного бізнесу.
2. Система механізмів управління суб'єктами господарської діяльності у сфері туризму.
3. Інституціональний механізм управління суб'єктами туристичного бізнесу.

4. Управління якістю послуг – головний інструмент переходу до сталого розвитку туризму.
5. Стратегії управління суб'єктами туристичного бізнесу за форматами сталого розвитку.

Формування програмних компетентностей

Інтегральна компетентність:

ІК. Здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері туризму і рекреації.

Загальні компетентність:

ЗК1. Здатність до організації, планування, прогнозування результатів діяльності.

ЗК2. Здатність вести професійну діяльність у міжнародному та вітчизняному середовищі.

ЗК4. Здатність розробляти проєкти та управляти ними.

ЗК5. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК6. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК2. Здатність планувати і виконувати наукові та/або прикладні дослідження у сфері туризму та рекреації.

СК3. Здатність до управління туристичним процесом у публічному секторі, в туристичній дестинації, туристичному підприємстві на різних ієрархічних рівнях.

СК5. Здатність оперувати інструментами збору, обробки інформації, аналізувати та управляти туристичною інформацією.

СК7. Здатність розробляти та впроваджувати інновації в діяльності суб'єктів туристичного ринку.

СК8*. Здатність усвідомлювати необхідність навчання протягом всього життя, зокрема володіти досвідом формальної, неформальної та інформальної освіти, а також підвищення кваліфікації.

Програмні результати навчання:

РН2. Спеціалізовані уміння/навички розв'язання проблем, необхідні для проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності з метою розвитку нових знань та процедур у сфері туризму і рекреації.

РН3. Застосовувати сучасні цифрові технології, методи та інструменти дослідницької та інноваційної діяльності для розв'язання складних задач у сфері туризму та рекреації.

РН6. Аналізувати та оцінювати діяльність суб'єктів туристичного ринку, планувати результати їх стратегічного розвитку.

РН8. Управляти процесами в суб'єктах індустрії туризму та рекреації на різних ієрархічних рівнях, які є складними, непередбачуваними і потребують нових стратегічних підходів.

РН9. Розробляти та реалізовувати проєкти у сфері туризму та рекреації на засадах економічної, соціальної і екологічної ефективності.

РН14*. Організовувати використання територій та об'єктів природно-заповідного фонду в туристично-рекреаційній сфері на засадах сталого розвитку.

3. Структура навчальної дисципліни

Номер теми	Кількість годин												
	денна форма						заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	пр	лаб	інд.	с. р.		л	пр	лаб	інд	с. р.	
Рік підготовки 1 Семестр 1							Рік підготовки 1 Семестр 1						
Тема 1.	15	4	4	-	-	7	10	1	1	-	-	12	
Тема 2.	15	4	4	-	-	7	13	1	1	-	-	13	
Тема 3.	15	4	4	-	-	7	10	1	1	-	-	12	
Тема 4.	15	4	4	-	-	7	12	2	2	-	-	13	
Тема 5.	15	4	4	-	-	7	12	1	1	-	-	12	
Тема 6.	15	4	4	-	-	7	12	1	1	-	-	12	
Тема 7.	15	4	4	-	-	7	10	2	2	-	-	13	
Тема 8.	15	4	4	-	-	7	11	1	1	-	-	13	
Усього	120	32	32	-	-	56	120	10	10	-	-	100	

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість, годин
1	Теоретичні положення сталого розвитку туризму та його цілі	4
2	Концепція сталого розвитку туризму у сучасних умовах	4
3	Логістичні основи сталого розвитку туризму	4
4	Сутність та чинники сталого розвитку туризму в регіоні	4
5	Сталий розвиток в контексті рекреаційно-туристичного природокористування	4

6	Реалії та перспективи реалізації політики сталого розвитку туризму в Україні	4
7	Стратегії управління суб'єктами туристичного бізнесу за форматами сталого розвитку	4
8	Науково-методологічні засади управлінні суб'єктами туристичного бізнесу на засадах сталого розвитку	4
Всього		32

5. Питання, винесені на самостійне вивчення

№з/п	Назва теми і перелік питань
1	<p>ТЕМА 1. Теоретичні положення сталого розвитку туризму та його цілі</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність, теорії та перспективи сталого розвитку концепції та теорії сталого розвитку. 2. Розвиток теорії збалансованого (сталого) розвитку з економічним регулятором екологівиробничої збалансованості. 3. Теорія самопідтримуваного зростання У. Ростоу. 4. Зовнішні і внутрішні чинники сталого розвитку туризму в регіоні.
2	<p>ТЕМА 2. Концепція сталого розвитку туризму у сучасних умовах</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Формування концепції сталого розвитку. "Межі зростання": доповідь Римському клубу. 2. Шляхи переходу на сталий розвиток. 3. Принципи сталого розвитку. 4. Загальна характеристика туризму як галузі світового господарства.
3	<p>ТЕМА 3. Логістичні основи сталого розвитку туризму</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність сталого розвитку туризму на сучасному етапі. Поняття: «сталий розвиток», «траєкторія руху до сталого розвитку», «рівні несталості розвитку». 2. Принципи сталого розвитку. 3. Принципова логістична модель сталого розвитку туризму в регіоні, країні. 4. Логістичний потенціал туристичних ресурсів регіону, країни.
4	<p>ТЕМА 4. Сутність та чинники сталого розвитку туризму в регіоні</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Стратегічна мета концепції сталого розвитку туризму в регіоні 2. Принципи формування концепції. 3. Стратегія сталого розвитку туризму в регіоні. 4. Механізм забезпечення розвитку туризму. 5. Шляхи досягнення мети та формування іміджу туристичного регіону. 6. Оцінка туристичного потенціалу регіону; SWOT-аналіз туристичної галузі та її інфраструктури.

5	<p>ТЕМА 5. Сталий розвиток в контексті рекреаційно-туристичного природокористування</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зарубіжний досвід ведення рекреаційно-туристичного господарства. 2. Природний рекреаційно-туристичний потенціал України. 3. Цілі рекреаційно-туристичної діяльності та екології для досягнення сталого розвитку туризму. 4. Характер впливу різних видів туризму на навколишнє середовище. 5. Основні чинники, що забезпечуватимуть ефективність туристичного природокористування.
6	<p>ТЕМА 6. Реалії та перспективи реалізації політики сталого розвитку туризму в Україні</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сталість як пріоритетний напрямок розвитку туризму в 21 столітті. 2. Співвідношення екологічного та сталого туризму. 3. Роль неурядових організацій у розвитку сталого туризму. 4. Задоволення найважливіших потреб і прагнень у житті людини як основне завдання сталого розвитку туристичної галузі. 5. Створення сприятливих умов для формування якісного національного туристичного продукту.
7	<p>ТЕМА 7. Стратегії управління суб'єктами туристичного бізнесу за форматами сталого розвитку</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Методичний інструментарій формування стратегій розвитку суб'єктів туристичного бізнесу. 2. Стратегічні напрями та основні засади розроблення цільових програм розвитку в туризмі. 3. Формування трансформаційного потенціалу розвитку суб'єктів туристичного бізнесу в туристських дестинаціях. 4. Показники, що використовуються в стратегії збалансованого розвитку туризму.
8	<p>ТЕМА 8. Науково-методологічні засади управлінні суб'єктами туристичного бізнесу на засадах сталого розвитку</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ринкові механізми функціонування суб'єктів туристичного бізнесу в умовах глобалізації. 2. Закономірності формування туристського попиту. 3. Сутність та головні компоненти туристичної пропозиції. 4. Вектори факторного впливу на розвиток підприємств туристичної індустрії. 5. Методологічні основи управління суб'єктами туристичного бізнесу. 6. Система механізмів управління суб'єктами господарської діяльності у сфері туризму.

5. Методи навчання

1. Словесні методи – лекція, обговорення, дискусії, пояснення, бесіда.

2. Наочні методи:

- ілюстрація (діаграми, таблиці, моделі, рисунки, схеми тощо);
- демонстрування матеріалу: мультимедійна презентація.

3. Практичні методи: практичні роботи, індивідуальні завдання, презентації, реферати і доповіді.

7. Методи контролю:

1. Усне опитування: фронтальне, індивідуальне, комбіноване, детальний аналіз відповідей здобувачів.

2. Письмова аудиторна та позааудиторна перевірка: письмові відповіді на питання (контрольна робота, самостійна робота); виконання та оформлення схем, таблиць, діаграм; написання, есе, рефератів; підготовка презентацій; написання та опублікування статей, тез конференцій, доповідей круглих столів, семінарів.

3. Практична перевірка: проведення досліджень; здійснення, складання, налагодження, розробка документації; виконання практичної роботи; аналіз виробничої інформації; рішення професійних завдань; ділові ігри.

4. Стандартизований контроль: тести.

5. Самоконтроль: самооцінка студентом якості засвоєного навчального матеріалу з дисципліни в цілому, змістовного модуля чи окремої теми на основі передбачених у робочих програмах або методичних рекомендаціях питань для самоконтролю.

6. Самооцінка: передбачає критичне ставлення студента до своїх здібностей і можливостей, об'єктивне оцінювання досягнутих результатів.

Види контролю: поточний контроль, проміжний модуль, екзамен.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль та самостійна робота								Сума
Модуль 1				Модуль 2				
Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8	100 балів
12	13	12	13	12	12	13	13	

Тема 1, Тема 2 ... Тема 8 – теми навчальної дисципліни

Порядок переведення оцінок у систему ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 - 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
64-74	D		
60-63	E	задовільно	не зараховано
35-59	FX	незадовільно	
0-34	F		

9. Методичне забезпечення

Підручники, монографії і навчальні посібники: інструктивно-методичні матеріали до семінарських та практичних занять; індивідуальні навчально-дослідні завдання; контрольні роботи, методичні матеріали для організації самостійної роботи студентів, виконання індивідуальних завдань.

10. Рекомендована література

Базова

1. Семенова В.Ф. Управління регіональним розвитком туризму. Навчальний посібник. Одеса, 2011. - 225 с.
2. Смаль В., Смаль І. Туризм і сталий розвиток. Вісник Львівського університету. – 2005. – 32 випуск. – С.202.
3. Смаль І.В. Туристичні ресурси світу: Навч. посіб. - Ніжин:Ніжин. держ. ун-т ім. М. Гоголя, 2010. - 336 с.
4. Зінько Ю. Збереження і сталий розвиток Карпат: Навчальний посібник зі сталого туризму. – К., 2008. – 60 с.
5. Коржилов Л.І. Туристична галузь України в умовах сталого розвитку Економіка. Управління. Інновації. – 2014.- 2 випуск.
6. Лебідь С.Г., Сербулова Н.А. Сталий екологічний туризм: сутність та перспективи розвитку в Миколаївській області. Екологія. Зб. наук. праць. У 206-х тт. – Миколаїв.: Чорноморський державний університет ім. Петра Могили, 2010. – Т.132. – С. 115.
7. Миронов Ю.Б. Сутність та чинники сталого розвитку туризму в регіоні. Науковий вісник НЛТУ України. – 2013. – С.117 -122.
8. Олійник Я.Б., Шищенко П.Г., Любіцева О.О. Стратегія сталого розвитку туризму в Україні: географічний підхід. Географія в інформаційному суспільстві: Зб. наук. праць. – К.: Обрії, 2008. – Т. 1. – С. 191-199.

Допоміжна

1. Дидів І. Б. Кластерна форма організації агротуристичного підприємництва. Вісник Львівського національного аграрного університету: економіка АПК. 2014. № 21 (2). С. 184-189.
2. Дидів І. Б. Основні засади розвитку сільського зеленого туризму в Україні. Сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку туризму в регіонах України: матеріали IV Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Львів, 18-19 жовтня 2019 р.). Львів: ЛДУФК ім. І. Боберського, 2019. С. 48-50.
3. Дидів І. Б. Підприємницькі засади розвитку агротуризму. Вісник Львівського національного аграрного університету: економіка АПК. 2019. № 26. С. 146-150.
4. Дидів І. Б. Соціально-економічне значення сільського зеленого туризму. Wiadomości o postępie naukowym i rzeczywistych badaniach naukowych współczesności: kolekcja prac naukowych «ΛΟΓΟΣ» z materiałami Międzynarodowej naukowo-praktycznej konferencji (Kraków, 17 czerwca 2019 r.). Kraków: OP «Europejska platforma naukowa», 2019. Tom 2. S.12-14.
5. Дидів І. Б., Дидів А. І. Інновації в сільському зеленому туризмі. Молода наука Волині: пріоритети та перспективи досліджень: матеріали XVI Міжнародної науково-практичної конференції аспірантів і студентів (17 травня 2022 р.). Луцьк: ВНУ ім. Лесі Українки, 2022. С.125-127.
6. Дидів І. Б., Хомич Н. П. Привабливість відпочинку у сільському зеленому туризмі. Регіональні особливості розвитку невиробничої сфери економіки України: збірник тез Міжнар. наук. інтернет-конф. (м. Харків, 21-22 листопада 2019 р.). Харків, 2019. С. 58-59.
7. Дидів І., Крупа О. Роль агротуристичних кластерів у розвитку сільських територій. Теорія і практика розвитку агропромислового комплексу та сільських територій: матеріали XXII Міжнародного науково-практичного форуму (м. Львів, 5-7 жовтня 2021р.) у 2 т. Львів: ННБК «АТБ», 2021. Т. 1. С. 266-270.
8. Зінько Ю. В., Рутинський М. Й., Горішевський П. А. Інноваційні форми занять в сільському туризмі та агротуризмі. Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України: серія економіка, аграрний менеджмент, бізнес. Київ, 2011. Вип.163. Част. 1. С. 30-38.
9. Кудак К. М. Інноваційні напрями розвитку аграрного сектора економіки регіону на засадах кластеризації. Регіональна економіка. Львів, 2014. №4 (74). С. 172-17
10. Липчук В. В., Дидів І. Б. Значення агротуристичного підприємництва у розвитку сільських територій в Україні. Вісник Львівської комерційної академії: серія економічна. 2013. Вип. 43. С. 96-100
11. Липчук В. В., Дидів І. Б., Крупа О. М. Інноваційні напрями в агротуристичній діяльності. Причорноморські економічні студії. Економічний науково-практичний журнал. Одеса: 2021. Вип. 71. С. 139-144.
12. Мальська М., Зінько Ю. Типи і моделі кластерів сільського туризму в Україні. Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Туризм. Київ, 2018. Вип. 2. С. 8–24.

13. Носенко Ю. М., Нечипоренко О. М., Сінельник Л. М. Інноваційні агрокластери як форма інтеграції науково-освітньої діяльності та бізнесу. Економіка АПК. 2020. № 5. С. 77–86.

14. Степанов В. Ю. Сільський зелений туризм в Україні: проблеми та перспективи. Актуальні проблеми державного управління. Харків, 2018. №1(53). С. 1-5.

15. Dydiv I. Tendence of Rural Green Tourism Development in Ukraine on the basis of forecasting. Zeszyty Naukowe WSTiE. 2022, Tom 22, №2. S. 46–56.

16. Lypczuk V., Kotliński W., Dydiv I. Wykorzystanie zasobów agroturystyki w regionie Karpatckim Ukraine. Gospodarka I finansy. Współczesne wyzwania rozwoju społeczno-ekonomicznego polski i europy. Kielce, 2015. No 6. P. 147-158.

Інформаційні ресурси

1) Бібліотечно-інформаційні ресурси - книжковий фонд, періодика та фонди на електронних носіях бібліотеки ЛНУП, державних органів науково-технічної інформації, наукових, науково-технічних бібліотек та інших наукових бібліотек України:

- Наукова бібліотека Львівського національного університету природокористування, м. Дубляни вул. В. Великого, 1.
- Львівська наукова бібліотека ім. Стефаника НАН України, вул. Стефаника, 2; тел. 74-43-72.
- Львівська обласна наукова бібліотека, просп. Шевченка, 13; тел. 74-02-26.
- Наукова бібліотека ЛНУ ім. Франка, метод. Відділ, вул. Драгоманова, 17; тел. 296-42-41.
- Центральна міська бібліотека ім. Лесі Українки, вул. Мулярська, 2а; тел. 72-05-81.
- Бібліотека Львівської комерційної академії, вул. Туган-Барановського, 10; тел. 79-76-40

<http://rada.gov.ua/> – Законодавство України

www.rada.kiev.ua - Верховна Рада України.

<http://infotour.in.ua/novikov95.htm> - Принципи сталого розвитку туризму.

http://un.org.ua/images/SDGs_NationalReportUA_Web_1.pdf. - Цілі Сталого Розвитку.

<https://www.radiosvoboda.org/a/news-zelenskyi-ukaz-tsili-2030/30191731.html>. – Указ про цілі сталого розвитку України до 2030 року

www.ukrstat.gov.ua – Державна служба статистики України.

<http://icps.com.ua/> – Міжнародний центр перспективних досліджень.

<https://www.wttc.org/> – Всесвітня рада з туризму та подорожей.

<http://www2.unwto.org/> – Всесвітня туристична організація.

<https://etc-corporate.org/> – Європейська туристична комісія.

<http://www.tau.org.ua/> – Туристична асоціація України.

<http://lart.lviv.ua/> – Львівська асоціація розвитку туризму.

<http://www.nbu.gov.ua/> – Національна бібліотека ім. В. І. Вернадського.

<https://www.tourism.gov.ua> - Державне агентство розвитку туризму.

<https://www.ntoukraine.org> - Національна туристична організація України.

<http://www.uaeta.net> - Українська асоціація активного та екологічного туризму.